

Law offices of **STANLEY C. FRANKLIN**

دفتر وکالت با همکاری
استنلی فرانکلین پری فرانکلین

با بیش از ۲۴ سال سابقه افتخار آمیز

نگرانی‌های بعد از

تصادفات

را فقط با یک تلفن به دفتر

حقوقی ما بسپارید

تلفن های ۲۴ ساعته

تلفن در ولی (818) 901-0344

تلفن در بورلی هیلز (310) 275-0344

تلفن رایگان (800) 901-0344

**5900 Sepulveda Blvd, Suite 340
Van Nuys, CA 91411**

طرف ژنرال شارل دوگل ، رهبر نیروهای مقاومت فرانسه به عنوان نماینده رسمی تشکیلات فرانسه آزاد در ایران منصوب شد.

در همین زمان ، رفته رفته دانشجویانی که برای تحصیل در رشته معماری به دانشگاه‌های اروپا اعزام شده بودند، به ایران بازگشتند و شروع به کار کردند. از جمله این گروه می‌توان تنی چند را نام برد:

- مهندس باقلیان ساختمان شهربانی کلی کشور، میدان حسن آباد و وزارت خانه پست و تلگراف را در تهران ساخت .

- مهندس گورکیان ساختمان وزارت جنگ و باشگاه افسران را احداث کرد.

- مهندس مارکوف دبیرستان دخترانه انوشیروان دادگر و بسیاری بناهای دیگر را بنا نهاد. مهندس قباد ظفر هتل آبگرم را در اوج آغاز کرد (این بنا ناتمام ماند). مهندس آفتاندلیان به استادی دانشکده هنرهای زیبا نایل

پزشکی فرانسه بر مبنای نظام ارتباط مستقیم با بیمارستانها طراحی کرد، دانشکده فنی نیز کار سیرو بود.

اما مهندس آندره گودار، شخصیت علمی برجسته فرانسوی، که گذشته از حرفه معماری، یک باستان شناس بزرگ و متخصص ایران شناسی بود خدمات فوق العاده ای به ایران کرد. او به راستی سزاوار ستایش و قدردانی از سوی فرد فرد ما ایرانیان است و هرگز نباید خدمات او را فراموش کرد.

گودار شخصا ضمن پاره ای حفاریها و تحقیق و پژوهش در نقاط مختلف ایران ، دولت را نسبت به اهمیت میراث فرهنگی ایران و ضرورت جمع آوری و حفظ آثار گذشته در یک موزه آگاه و حساس ساخت. او بنیان گذار موزه ایران باستان و در عین حال طراح و معمار ساختمان زیبای این موزه بود که از سبک کاخ تیسفون الهام گرفته بود.

میدان حسن آباد

آمد، مهندس لئون طاووسیان هتل رامسر را ساخت و مهندسانی چون وارطان ، طراح هنرستان دختران و بوداغیان خانه های شخصی می ساختند. مهندسان برجسته دیگری چون اشتری، منوچهر خرسند و ناصر بدیع در شهرداری تهران ، مهندس علی صادق در اداره ساختمان بانک رهنی و یحیی اتحادیه در شرکت نفت ایران و انگلیس در آبادان از کسانی هستند که در این دوره آثاری از خود به جا گذاشتند.

آندره گودار از طرف دیگر، دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران را با همکاری مهندس محسن فروغی و مهندس صدیقی و مهندسان سیرو و دوپرو تاسیس کرد و خود نیز به عنوان نخستین رئیس این دانشکده منصوب شد.

گودار نه تنها یک شخصیت علمی والا، که به دلیل آزاد منشی و صلح دوستی، از چنان شهرتی در میهن خود برخوردار بود که در دوران اشغال فرانسه توسط نیروهای آلمانی از

ادامه دارد

هنرمندان معاصر

بخش اول

■ از این شماره ، مصاحبه مهندس عزیز فرما نقرمائیان یکی از معماران برجسته ایرانی با مجله معمار، چاپ تهران را در چند بخش ، به خوانندگان عزیز مجله تهران و دوستداران معماری و تاریخچه معماری معاصر، تقدیم می‌کنم ، که خود می‌تواند آگاهی‌هایی، صحیح و مطابق با تاریخ ، بخصوص به جوانان داخل و خارج از کشور که در این رشته مشغول به تحصیل هستند، بدهد.

xxx

تا قبل از برخورد با مقاله ای در دانشنامه ایرانیکا تحت عنوان تحول معماری در ایران طی سالهای ۱۳۱۹ - ۱۳۵۹ (۱۹۴۰ - ۱۹۸۰)، با آنکه در آن سالها، من و معماران هم نسل خود، در روند تحول معماری در ایران فعال ترین نقش را برعهده داشته ایم و احتمالا بانیان اصلی تحولات بوده ایم ، به هیچ وجه قصد نوشتن مطلبی درباره این مهم را نداشتم. اما خواندن مقاله مندرج در ایرانیکا به امضای نادر اردلان ، مرا واداشت قلم به دست گیرم زیرا دانشنامه ایرانیکا اقدامی برای تصحیح اشتباهات و اطلاعات نادرست این مقاله انجام نداد.

باید برای اطلاع خوانندگان توضیح دهم که پس از خواندن آن مقاله ، با مسئول اول دانشنامه ایرانیکا ، آقای احسان یارشاطر، تماس گرفتم و مطالب غلط و اشتباهات اساسی آن را نکته به نکته برشمردم و از او دعوت کردم که اگر به صحت و سقم ارزیابی و نقد من شک دارد نوشته مذکور را برای نظرخواهی وسیع تر به معماران صاحب نظر و با صلاحیت آن دوران که خوشبختانه شماری از آنان هنوز در قید حیات اند نشان دهد. گرچه به عنوان ناشر کتابی که نام دائرةالمعارف را بر خود دارد کنترل لازم و نظرخواهی می‌بایست قبل از چاپ انجام می‌گرفت. با این حال امیدوار بودم که مسئولان ایرانیکا، با رسیدگی فوری به این مهم ، حداقل برای چاپ بعدی، مقاله را تصحیح کنند. ولی متاسفانه با آنکه دو سال از نخستین تماس من با آقای یارشاطر می‌گذرد و به رغم تلاش پیگیر و تماسهای متعدد دیگرم با ایشان و دیگر مسئولان ایرانیکا، فعلا هیچ اقدامی صورت نگرفته است.

همکار آقای احسان یارشاطر در تذکر کوتاهی خطاب به من بار دیگر تعهد آقای یارشاطر را مبنی بر جایگزین کردن نوشته آقای اردلان با یک مقاله جدید و سپردن مسئولیت تدوین آن به مهندس عبدالحمید اشراق تکرار کرد. ولی دو سطر پایین تر در همین نامه با افزودن جملاتی چون ... در صورت لزوم ، تصحیحات و اضافات ضروری به عمل خواهد آمد... و ایرادها، با دقت قطعی مورد بررسی قرار خواهند گرفت ... کل قضیه طوری در غباری از ابهام پوشانده شد که سرانجام نفهمیدم بعد از آن همه

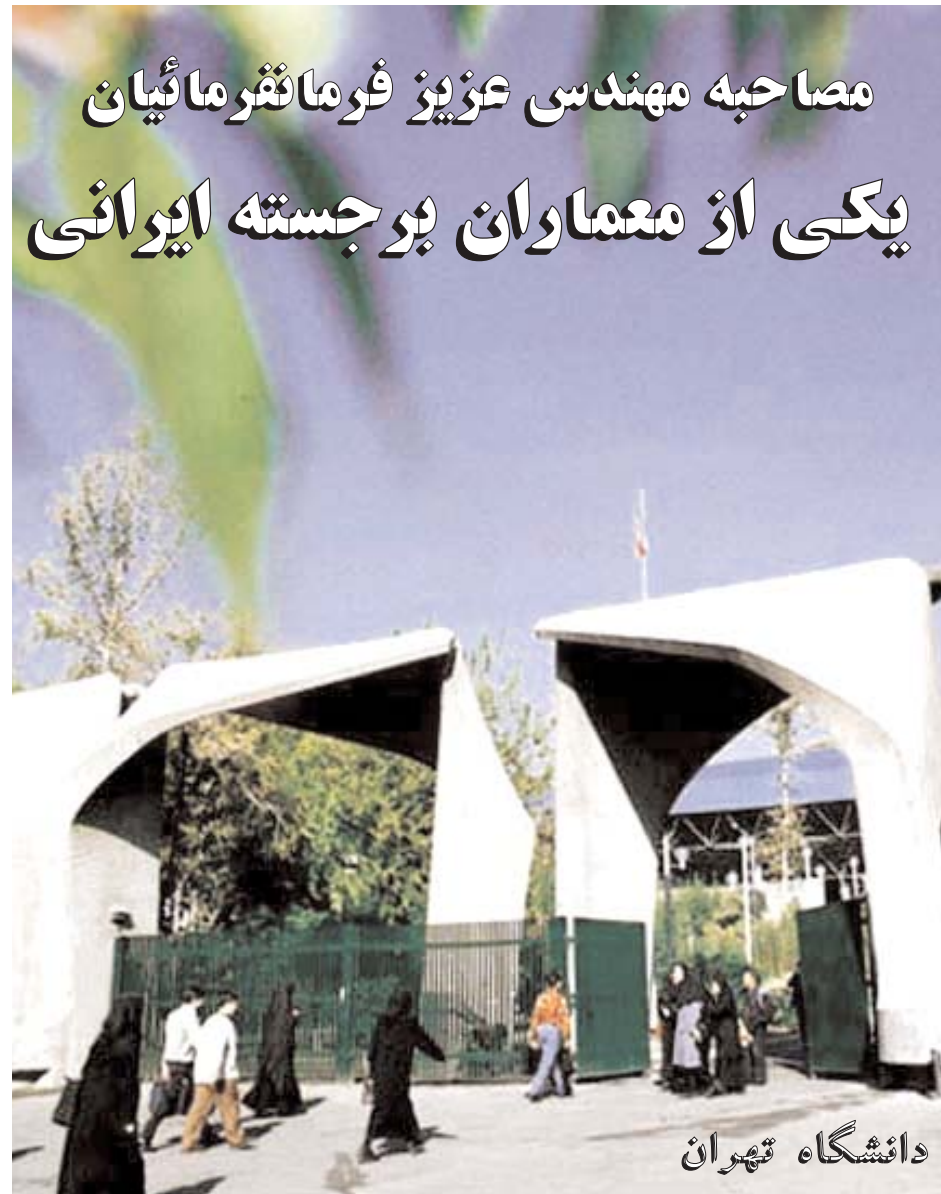
شود و در حالی که خطر درج کوچکترین اطلاعات غلط ، باید بزرگترین دل مشغولی ناشران یک دائرة المعارف باشد، حقیقتا حیرت آوراست. انتقادهایی که از مقالات ایرانیکا شده است ، چه به حق و چه به نایجا باید تماما رسیدگی شوند. چون تنها پس از بررسی به حق یا نایجا بودن انتقادات روشن می‌شود. اما نظر به آنکه همه کوششهای من برای جلب توجه ناشران ایرانیکا نسبت به نادرستی مطالبی که منتشر نموده اند، بی نتیجه مانده است و بعد از گذشت حدود دو سال، آنها هنوز حتی زحمت بررسی انتقادات را برای تصحیح مطالب چاپ شده یا از اشتباه بیرون آوردن منتقدان به خود نداده اند. برآن شدم که نکاتی را درباره شرایط معماری در ایران طی دوران مورد بحث روی کاغذ بیاورم.

پیش از آنکه به سالهای دهه ۱۳۲۰ (۱۹۴۰) به بعد بپردازم شایسته است نگاه کوتاهی به وضع معماری در ایران و چگونگی ساختمان سازی در دهه های قبل از آن و میراثی که پیشینیان ما بر جای گذاشته بودند بیفکنیم. تا پیش از شکل گیری حکومت پهلوی عمده عملیات ساختمانی حتی کارهای بزرگ دولتی و کاخهای سلطنتی را معماران سنتی انجام می دادند.

معماری به مثابه یک شغل از دیرباز عملیات ساختمان سازی را در انحصار داشت. معماران معمولا براساس تجربه کار خود که از کارگری ساده آغاز می شد و به گنج کاری و ... و نهایتا به معماری می رسید به این مقام می رسیدند و هماهنگ کننده این حرفه ها می شدند.

حرفه ای تحت عنوان مهندس معمار یا به اصطلاح آرشیکتک در ایران وجود نداشت اما بعد از گذشت حدود یک دهه از آغاز سلطنت پهلوی اول دو تحول اساسی در این زمینه به وقوع پیوست. یکی استفاده از معماران و مهندسی و موسسات خارجی و دومی اعزام دانشجویان ممتاز به فرهنگ و تعلیم و آموزش آنان در رشته های مختلف از جمله در رشته معماری، در دانشگاههای اروپا، به خصوص در دانشکده های فرانسه از جمله شرکت ها و مهندسان معمار خارجی که در حکومت پهلوی اول به ایران دعوت شدند. می توان از موسسه چک اشکودا، و موسسه دانمارکی، کامسپاکس و مهندسانی چون آندره گودار، سیرو، دوپرول ، و نیز معمار آلمانی هنریش نام برد.

شرکت اشکودا ساختمان کاخ دادگستری را ساخت. شرکت دانمارکی تامسپاکس مسئول خطوط راه آهن و احداث ایستگاهها بود. مهندس هنریش بانک ملی شعبه مرکز را ساخت. مهندس سیرو دانشکده پزشکی دانشگاه تهران را احداث و سیرو با همکاری پزشک معروف فرانسوی، پروفیسور و برلن ، این دانشکده را براساس سیستم دانشگاههای

مصاحبه مهندسی عزیز فرما نقرمائیان یکی از معماران برجسته ایرانی

کشمکش و گذشت دو سال از آغاز انتقادات، آیا آقایان می‌خواهند ضرورت تصحیحات را آن هم (با دقت علمی) بررسی کنند، یا آنکه این **دقت علمی** را از قبل به عمل آورده اند که اعلام کرده اند مهندس اشراق مسئول تهیه مقاله جدید است ؟ اما آنچه با اطمینان می‌دانم این است که دوست ما ، عبدالحمید اشراق که معمولا هفته ای یک بار همدیگر را می‌بینیم چیزی درباره آغاز نگارش چنین مقاله ای به من نگفته است. بی تفاوتی مسئولان دانشنامه ایرانیکا نسبت به صحت و سقم نوشته هایی که به زیر چاپ می‌فرستند در شرایطی که یک دائرة المعارف الزاما باید منبع داده های صحیح ، دقیق و قابل اعتماد باشد تا بتواند به عنوان یک ماخذ مطمئن برای پژوهشگران و جویندگان دانش محسوب

در عین حال ، در اوایل سال جاری، آقای احسان یارشاطر در پاسخ به تماسهای مکرر من در مورد اشتباهات آن مقاله ، سرانجام نوشت که به آقای مهندس عبدالحمید اشراق مسئولیت داده شده است که به طور کلی یک مقاله جدید تدوین کند من طبعاً از این تصمیم آنها خوشحال شدم و به خصوص از حسن انتخاب آقایان استقبال کردم ، چون آقای مهندس عبدالحمید اشراق را، که از دوستان و همکاران ماست از نزدیک می‌شناسم و به آگاهی و صلاحیت حرفه ای ایشان اعتماد دارم . اما متاسفانه هفته ها و ماهها گذشت و آقایان هیچ اقدامی در جهت اجرای تعهد خود مبنی بر بازنویسی مقاله به عمل نیاوردند. در روز ۲۱ ژوئیه گذشته ، در پی از سرگیری تماسهای من ، آقای احمد اشرف ،